

ALEXANDRA BRAUN, *GIUDICI E ACCADEMIA NELL'ESPERIENZA INGLESE*, BOLONYA, IL MULINO, 2006, 560 P.

Alexandra Braun, llicenciada en Dret per la Universitat de Gènova, doctora per la de Trento i actualment *junior research fellow* al St. John's College d'Oxford, ens ofereix un llibre excel·lent que tracta d'un tema poc habitual en la nostra bibliografia: la relació entre la jurisprudència i la doctrina. L'autora centra el seu treball en Anglaterra, però algunes de les conclusions que resulten del seu documentadíssim estudi, com veurem, són igualment vàlides per al nostre ordenament jurídic.

La primera part del llibre estudia el naixement del cos de juristes acadèmics a Anglaterra. Tot i la llarga tradició de les universitats d'Oxford i Cambridge, la formació que s'hi donava als alumnes estava basada en el dret culte. La formació dels advocats quedava a les mans de la mateixa professió als *Inns of Court* i als *Inns of Chancery*. D'aquesta manera, existia una veritable divisió en la formació dels juristes, la qual cosa afavoria la impermeabilitat entre els uns i els altres. El decandiment dels *Inns* coincidí en el temps amb la fundació de la primera càtedra de Dret Anglès a la Universitat d'Oxford, que formalment va ocupar William Blackstone el 1758, tot i que ja hi donava lliçons de dret anglès des de 1753. No és casualitat que Blackstone redactés una obra essencial en la història del dret anglès, els *Commentaries on the Laws of England*, la primera exposició sistemàtica moderna del dret anglès. Tanmateix, no va ser fins al segle XIX que es van produir canvis radicals en l'ensenyament universitari, amb la fundació de la Universitat de Londres i la creació de diversos comitès adreçats a reformar els estudis superiors.

Només ben entrat el segle XIX es va començar a formar un veritable cos de professors de dret universitaris. Aquesta és la qüestió a la qual la doctora Braun dedica el capítol segon d'aquesta primera part del llibre. La característica que defineix aquests professors universitaris és, com no podia ser d'altra manera, l'autoria de publicacions científiques sobre les diverses àrees del dret anglès. Paral·lelament, es va trencant la impermeabilitat entre les professions jurídiques i comencen a sovintejar els jutges amb formació jurídica universitària. El capítol tercer analitza l'evolució de la bibliografia jurídica anglesa i el camí cap a la seva maduresa. Aquesta evolució es palesa en la sistematització i la generalització, en la recerca de categories generals en les quals es puguin encabir les figures que s'analitzaven de manera disgregada. També es destaca el rol de les editorials jurídiques, amb un fenomen bastant particular del dret anglès com és el fet que els manuals i els tractats jurídics mantinguin el nom dels seus fundadors encara que el seu contingut hagi variat completament i estiguin redactats per generacions

successives de juristes, com és el cas paradigmàtic, pel que fa al dret civil i per a posar només dos exemples, de l'*Anson's Law of Contract* i del *Chitty on Contracts*. A continuació, l'autora centra la seva atenció en el naixement de les revistes jurídiques, en la seva progressiva influència en el camp jurídic i en la seva contribució a constituir el dret com a objecte de la recerca científica amb utilitat no només per als professors, sinó també per als jutges i advocats.

El capítol quart analitza l'evolució recent de l'activitat universitària, marcada per nous factors que aquí a Catalunya resulten prou familiars. La creació d'una multitud d'universitats arreu del país, l'establiment de sistemes d'avaluació d'aquestes universitats a fi de repartir el pressupost universitari estatal, l'exigència de determinats nivells de recerca als professors, han desembocat en una proliferació de noves revistes jurídiques a fi de satisfer aquestes necessitats d'acreditació de la recerca universitària, cosa que al seu torn ha motivat un descens de la qualitat mitjana dels treballs publicats.

La segona part del llibre té per objecte l'anàlisi del diàleg entre els juristes pràctics, en particular els jutges, i els juristes acadèmics. El capítol cinquè intenta determinar quins són els *books of authority* i quines són les raons que converteixen un llibre en una obra d'autoritat en el món jurídic anglès. Un dels mecanismes que emmena un llibre a l'estatus d'autoritat és que sigui citat. Tanmateix, en el dret anglès existia, si més no formalment des del començament del segle XIX, una norma jurisprudencial que prohibia la cita d'autors vius en les decisions judicials. El capítol sisè aborda aquesta qüestió i assenyala que a la pràctica la regla no era tan estricta com podia semblar, és a dir, que s'intentava obrir vies de diàleg entre jutges i doctrina. Tanmateix, un cop superada la regla, cap a finals del segle XX començaren a sovintejar les cites d'autors vius i les revistes jurídiques més consagrades esdevingueren un mitjà essencial per a la transmissió i el contacte entre judicatura i acadèmia. Els jutges no només citen les aportacions dels professors, sinó que destaquen els seus mèrits i les assumeixen com a element del progrés del dret. El fet que alguns jutges participin també de la qualitat d'autors d'obres de referència ajuda sens dubte a aquesta connexió.

Es parla de diàleg entre acadèmics i jutges perquè, en efecte, existeix una relació activa entre aquests dos grups fonamentals de l'activitat jurídica d'un país. No es tracta només que els professors critiquin, amb més o menys fonament, les sentències. Ni que en les decisions els jutges citin pel seu nom i la seva obra un o més autors. Es tracta que els jutges utilitzin, sense amagar-se'n, les obres dels juristes i en comentin els mèrits i com se'n serveixen a l'hora de resoldre el cas, i fins i tot poden reclamar que s'estudii amb més profunditat algun aspecte mancat de tractament doctrinal suficient. En el capítol vuitè, amb intel·ligència, la doctora Braun dóna exemples d'aquest diàleg, amb una atenció

especial, com no podia ser d'altra manera, al dret de l'enriquiment injust, que tant s'ha desenvolupat en els darrers vint o trenta anys gràcies a l'esforç acadèmic que han estimulat i apreciat alguns jutges (i algun jutge autor, com Lord Goff of Chieveley). El darrer capítol, que constitueix la tercera part del llibre, molt més breu i en el qual s'apunten les conclusions de l'estudi, fa esment d'una última característica que van adquirint algunes sentències: la de constituir veritables minittractats, no només per la seva extensió, sinó per la seva profunditat. Com a exemple, vegeu el cas *Fairchild versus Glenhaven Funeral Services*, la conegudíssima sentència sobre responsabilitat per asbestosi (es pot llegir a <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200102/ldjudgmt/jd020620/fchild-1.htm>), sentència d'un centenar de pàgines amb un important treball de dret comparat per a donar solució a un cas que ara també es debat als tribunals catalans.

El llibre de la doctora Alexandra Braun és una aportació extraordinàriament brillant a la ciència jurídica i al coneixement de les relacions entre dos dels protagonistes d'aquesta ciència jurídica: els professors i els jutges. En un moment en què a casa nostra s'acaba d'aprovar la llei de l'accés a la professió d'advocat i procurador, en què es debat l'espai d'educació superior europeu i la seva repercussió en els estudis universitaris de dret, en què l'avaluació de la recerca és ja un aspecte ineludible de la vida universitària, ni que sigui per a obtenir un reconeixement relatiu entre els companys i uns complements econòmics prou magres, la lectura d'aquesta obra és més que recomanable per a comprovar que alguns dels problemes que ara semblen assetjar-nos no són nous i que, almenys en d'altres països, s'han sabut resoldre ja fa temps, i, sobretot, per a comprovar que de la fertilització encreuada de les distintes branques de la professió jurídica només en poden resultar beneficis.

Antoni Vaquer Aloy
Catedràtic de Dret Civil
Universitat de Lleida